

SEGES - Landbrug og Fødevarer F.m.b.A.
Frank Bondgaard
Agro Food Park 15
8200 Århus N

Kystdirektoratet
J.nr. 17/01493-29
Ref. Heidi Søgaard Madsen
11-10-2017

**Afgørelse - Dispensation til etablering af minivådområde med
matriceanlæg inden for strandbeskyttelseslinjen på ejendommen
Hofmangave, matr.1a, Hofmangave Hgd., Norup, Nordfyns
Kommune**

Ansøgning

Kystdirektoratet har den 3. maj 2017 modtaget ansøgning fra SEGES der på vegne af Aarhus Universitet søger om dispensation til etablering af minivådområde med matriceanlæg ved Hofmangave.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver hermed dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens¹ § 65b, stk. 1, jf. § 15, til etablering af det ansøgte minivådområde med matriceanlæg.

Dispensationen vedrører *alene* strandbeskyttelseslinjen. Andre tilladelser efter anden lovgivning kan være nødvendige.

Dispensationen må ikke udnyttes før klagefristens udløb - se nærmere i afsnittet om klagevejledning nedenfor. Hvis der bliver klaget over afgørelsen kan dispensationen ikke udnyttes, før klagesagen er færdigbehandlet, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet konkret bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt jf. Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Dispensationen meddeles på vilkår om:

- At projektet udføres i henhold til de tegninger/billeder og kortbilag, der er lagt til grund for afgørelsen, navnlig med hensyn til beliggenhed og ydre udformning af anlæg.

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 934 af 27. juni 2017 af lov om naturbeskyttelse

- At der ikke beplantes rundt om anlægget, men at vegetation fremkommer naturligt, som omtalt i ansøgningsmaterialet.
- At der, når projektet i 2020 overlades til ejeren af ejendommen, skal ansøges på ny, såfremt der sker andre ændringer end overdragelse.

Redegørelse for sagen

Staten har afsat 15 millioner kr. til en stor forskningsindsats på minivådområder med filtermatrice. Der er planlagt tre forskellige projekter i Danmark på forskellige lokaliteter. Hofmangave ligger på Nordfyn. Arealerne forpagtes af Aarhus Universitet.

MMM-projektet vil i perioden 2017-2020 undersøge effekten af minivådområde med filtermatrice. Etableringen af minivådområdet sker som et led i vandområdeplanens målopfyldelse. Det primære formål med projektet er at fjerne kvælstof fra det vand der i dag pumpes direkte ud i Odense Fjord. Et GUDP projekt har dokumenteret, at der er en relevant mængde kvælstof i vandet i dag.

Minivådområder med filtermatrice har høj effekt på fjernelse af nitrat og fosfor i drænvand. Formålet med projektet er at etablere et styrket videns grundlag for vurdering af N-effekt samt omkostningseffektivitet for minivådområder.

Filtermatricen vil blive placeret umiddelbart bagved det eksisterende dige tæt på den nordlige pumpestation. Arealet er i dag opdyrket mark. Anlægget vil have et drænopland på ca. 128 Ha.

Drænvand vil fra afvandingsgrøften blive pumpet ind i 3 bassiner med træflis. Bassinernes overside vil ligge i kote +1,4 Drænvandet bliver udledt efter at det har været gennem en rensningsproces, der vil fjerne ca. 50 % af den nitrat der er i drænvandet. Nitratfjernelsen foregår i en matrice af pileflis, hvor der foregår denitrifikation dvs. omdannelse af nitrat til atmosfærisk nitrogen.

Hofmangave med afvandingsgrøfter (blå). Placering af minivådområde med filtermatrice tæt ved pumpehus(rødt)

Der ansøges om en anlægsstørrelse på ca. 0,8-1,1 hektar. Filtermatricen etableres ved at lave en vold af opgravet jord og vandet vil derfor komme til at stå på det nuværende terræn. Jorden bliver ikke udjævnet i terræn, men anvendes til at bygge jordvolde. Der vil blive etableret en membran i bassinet. Billede herunder viser et minivådområde med åbent bassin uden træflis, men princippet ved Hofmangsgave vil være det samme.

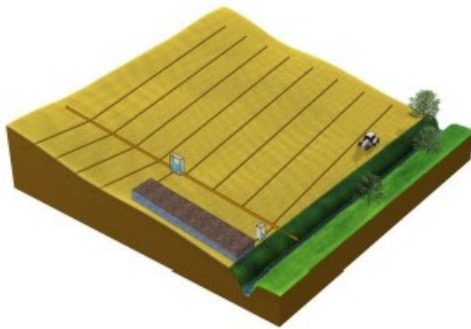
Her et eksempel fra et minivådområde i Nordjylland, etableret på et fladt areal. Bassinerne er åbne uden træflis men opbygningen af volde vil i princippet være det samme ved Hofmangsgave.
Foto: Anne Birgitte Thing

Matriceanlæggets udformning
Visualisering: Orbicon

Filtermatricens placering bagved diget. Visualisering: Orbicon

Bioreaktor med træflis i USA kaldes de woodchip bioreactors. Foto: Laura Christianson og Matthew Helmers, 2011

Illustration og foto med filtermatrice med træflis i USA

Ny træflis i bioreaktor i Vestjylland.
Foto Frank Bondgaard

Det er muligt at etablere græsblandinger eller vådbundsplanter i anlægget, men det forventes at beplantningen kommer af sig selv. Det er set ved et anlæg i Gjern, hvor der er anvendt både beplantning og naturlig indvandring af planter. Alle forsøgspareceller er her bevokset og grønne. MMM- projektet satser derfor på naturlig indvandring af planter i selve anlægget med træflis. Voldene på Hofmangsgave bliver beplantet med græs svarende til f.eks. Dige og LAR-blanding.

Pileflis vil ofte have en lys farve i starten og en mørkere farve efter kort tid, en farve der i høj grad vil minde om en nypløjet tør eller våd dyrkningsjord.

Nedenfor ses foto af et allerede etableret anlæg ved Gjern, der viser hvordan anlægget vil ændre karakter efter få år.

SupremeTech testanlæg ved Gjern efter kort en årrække. Naturlig vegetation som dueurt, tagrør, dunhammer, pil og forskellige sumpplanter har etableret sig. Foto Charlotte Kjærgaard. Ortofoto: Orbicon

Efter 2020 overlades projektet til ejerne. Ejere kan da bestemme om anlægget skal videreføres eller om anlægget skal nedlægges igen.

Denne form for forsøgsanlæg kræver flere kontrolbrønde og udstyr end de kommende anlæg, som landmændene skal have liggende. Da anlægget er et forsøgsanlæg, vil der på begge sider af bassinerne etableres brønde. De forventes, at blive anlagt med en højde på ca. 20-30 cm over terræn, nogle med matsorte brønddæksler andre med beton, der med tiden vil få en mørkere farve. Når vegetationen er genetableret vil de derfor ikke syne af meget og vil på afstand være svære at se. Målerudstyr fjernes ved forsøgets afslutning.

Beplantningen i området omkring filtermatricen består af et åbent læhegn, samt en beplantning omkring bygningerne på godsanlægget. Selve anlægget kommer til at ligge på en åben flade ud mod fjorden. Der beplantes ikke rundt om anlægget.

Filtermatricen vil indenfor en årrække komme til at fremstå som en form for våd natur med stor grøn biomasse.

Woodchip bioreactor i Iowa tilgroet med græs. I billedet til højre ses bioreaktor som meget grøn i ellers vissent græs. Foto Frank Bondgaard

Ejendommen er beliggende op til Natura 2000-område nr. 110 (habitatområde nr. 94, fuglebeskyttelsesområde nr. 75), jf. bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter].

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 94		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Strandeng (1330)
	Søbred med småarter (3130)	Vandløb (3260)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Enekrat (5130)	Kalkoverdrev* (6210)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
Arter:	Skæv vindelsnegl (1014)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 75		
Fugle:	knopsvane (T)	sangsvane (T)
	havørn (TY)	rørhøg (Y)
	blishøne (T)	klyde (Y)
	hjejle (T)	splitterne (Y)
	fjorderne (Y)	havterne (Y)

Naturtyper, fugle og andre arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver at der er tale om en prioriteret naturtype. Ved fuglearter: "T" = trækfugl, "Y" = ynglefugl. Udpegningsgrundlag for habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Dele af arealet ligger indenfor skovbyggelinjen.

Kommunen har vurderet, at minivådområdet ikke vil påvirke det omkringliggende landskab, og kommunen forventer, at der kan gives landzonetilladelse til det ansøgte.

Lovgivning

Af naturbeskyttelseslovens § 15 fremgår det, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Der må ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen.

Der kan gøres undtagelse fra bestemmelsen, jf. naturbeskyttelseslovens § 65b.

Strandbeskyttelseslinjen administreres meget restriktivt. Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, dispenseres der kun, når der foreligger en begrundelse herfor, og når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, skal der ifølge bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, foretages en vurdering af, om det ansøgte i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og

projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. I så fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.]

Der kan endvidere ikke gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyre- og plantearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Efter Natur- og Miljøklagenævnets praksis kan der meddeles dispensation, såfremt projektet i sig selv har en klar naturforbedrende funktion, hvilket vurderes at være tilfældet i denne sag.

Kystdirektoratet ligger vægt på, at projektet har til formål at nedbringe kvælstofindholdet i det vand der ledes ud i Odense Fjord. Endvidere vil projektet mindske fosforudledningen.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at anlægget ikke vil påvirke kystlandskabet markant, da projektet i opstartsfasen vil fremstå som nypløjet dyrkningsjord og senere med naturligt forekommende beplantning.

På baggrund af sagens oplysninger meddeler Kystdirektoratet dispensation til det ansøgte.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Det ansøgte vil ikke ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget.

Det ansøgte vil endvidere efter Kystdirektoratets vurdering ikke medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, som der er et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Man logger på via www.borger.dk eller www.virk.dk typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Afgørelsen er sendt til:

- Nordfyns Kommune, teknisk@nordfynskommune.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Nordfyn, nordfyn@dn.dk
- Friluftsrådet centralt, fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Fyn-nord, fynnord@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Fyn, Doffynweb@gmail.com
- Dansk Botanisk Forening, Fynskredsen, nbu_fyn@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk
- Miljøstyrelsen, Fyn, fyn@mst.dk

Med venlig hilsen

Heidi Søgaard Madsen
HSM@kyst.dk

